

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9Co/129/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5620201863
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Mejstřík
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5620201863.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Mejstříka a členov senátu JUDr. Jána Burika a JUDr. Jozefa Turzu, v právnej veci žalobcu: Ing. O. S., PhD., nar. XX. XX. XXXX, bytom B. C., C. XXX/XX, zastúpeného Vojčík & Partners, s.r.o., so sídlom Košice, Rázusova 13, IČO: 36 866 563, proti žalovaným: 1/ Občianske združenie Liptovskí aktivisti, so sídlom Liptovský Mikuláš, Roľnícka 442/7, IČO: 50 915 771, 2/ O. J., nar. XX. XX. XXXX, bytom B. C., O. XXX/X a 3/ Ing. C. Q., nar. XX. XX. XXXX, bytom B. C., D. XXX/X, všetci zastúpení JUDr. Jiřím Martausom, advokátom so sídlom B. C., X. C. XXX/XX, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš, č. k. 10C/25/2020-335 zo dňa 18. 08. 2021, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Žalovaným 1/, 2/, 3/ voči žalobcovi **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Liptovský Mikuláš zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanému 1/ uloženia povinnosti ospravedlniť sa mu uverejnením ospravedlnenia na úvodnej stránke jeho profilu na sociálnej sieti Facebook a ponechať uvedené ospravedlnenie zverejnené najmenej 30 dní a súčasne voči každému zo žalovaných 1/ až 3/ žiadal uložiť povinnosť zaplatiť dôvodom náhrady nemajetkovej ujmy sumu vo výške 5 000,- eur. Vec súd právne posúdil s poukazom na ust. § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, pričom konštatoval, že súd nemal preukázané, že by zverejnením grafiky na facebookovom profile žalovaného 1/ došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu, ktorý bol objektívne spôsobilý vyvolať ujmu na jeho osobnostných právach. Žalobca v konaní nepreukázal, že v grafike došlo ku zverejneniu nepravdivých informácií, týkajúcich sa jeho osoby, ani k uvedeniu informácií, ktoré by boli podané tak, že skresľujú pravdu a pôsobia difamačne. V uvedenej grafike bolo pod fotografiou osoby označenej ako B. K. uvedené „štedrý mecenáš“, pričom podľa slovníka cudzích slov sa tým rozumie bohatý podporovateľ vedy a umenia. Z grafiky nie je možné vyvodiť tvrdenie žalobcu, že by mal byť financovaný lokálnym „bosom“ peniazmi pochádzajúcimi z protiprávnej činnosti. Pokiaľ žalobca spolu s ďalšími dvoma osobami bol označený v grafike ako „súkromná facebooková úderka“, podľa slovníka slovenského jazyka sa slovom úderka rozumie pracovná skupina usilujúca sa o dobré výkony. Uvedený pojem nie je hanlivý, urážajúci, zosmiešňujúci, nemá difamačný charakter. Pokiaľ žalobca tvrdil, že je súkromnou fyzickou osobou, nie je verejne činný, ani verejný funkcionár, nie je aktívny v politickom živote, vzhľadom na jeho aktívne zapájanie sa do diskusií na internetových fórach k témam komunálnych volieb mohol dôvodne očakávať, že na jeho príspevky budú ostatní diskutujúci reagovať. Súd tak nepovažoval zverejnenie grafiky za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu. Z grafiky nebolo možné vyvodiť ani žiadne skutočnosti, ktoré by mohli znížiť dôstojnosť,

vážnosť a česť žalobcu, resp. ohroziť jeho postavenie a uplatnenie v spoločnosti. Pokiaľ žalobca tvrdil, že z diskusných príspevkov diskutujúcich na diskusných fórach nadobudol pocit, že ho vnímajú ako člena skupiny protiprávne postupujúcich osôb, ovplyvňujúcich orgány verejnej moci, ako člena skupiny, ktorá obrala ľudí o veľké peniaze, ktorá je zodpovedná za výrub stromov, ktorý nebol potrestaný, uvedené skutkové tvrdenie však nepreukázal. Žalobca netvrdil, že neoprávnený zásah do jeho osobnostných práv spočíva v samotnom spájaní jeho osoby s osobou Ing. K., ale tvrdil, že konanie žalovaných smeruje k vytvoreniu nepravdivého obrazu o osobe Ing. K., a tým v konečnom dôsledku aj o ňom. Pokiaľ žalobca hodnotil svoj vzťah s osobou Ing. K. ako priateľský, pričom z výpovede žalovaného 2/ vyplynulo, že sám Ing. K. označoval žalobcu ako svojho „adoptívneho syna“, bolo by spájanie žalobcu s uvedenou osobou výsledkom objektívnej reality, nie žalovanými vykonštruovaného nepravdivého záveru. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP a vzhľadom na úspech strán v konaní priznal nárok na náhradu trov v plnom rozsahu žalovaným.

2. Proti tomuto rozsudku, v zákonom stanovenej lehote, prostredníctvom zástupcu podal odvolanie žalobca. Poukazoval na ust. § 355 a nasl. CSP, pričom odvolacie dôvody vymedzil tak, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. b/, e/, f/, h/ CSP). Žalobca už v žalobe poukázal na skutočnosť, že žalovaný 2/ si objednal od Mgr. C. grafiku - vizuálnu antikampaň, do ktorej je žalobca vkladajú do postavenia súčasti akejsi chobotnice, či organizovanej skupiny, ktorá má vyvolať dojem páchania protiprávnej a amorálnej činnosti. Je zrejmé, že žalovaní 2/ a 3/ boli pôvodcom grafiky. Zároveň priznali, že grafika bola použitá v rámci politickej antikampane. Ako sa grafika dostala na sociálnu sieť facebook verejne, žalovaní túto grafiku prebrali do svojho príspevku a zverejnili ju. Je tak nepochybné, kto zadával vyhotovenie grafiky, s akým obsahom a čo bolo jej účelom. Súd uvedené skutkové tvrdenia nevzal do úvahy, opomenul účel a kontext grafiky, ako aj jej rezonovanie a intenzitu vo verejnom priestore. Žalobca poukázal na skutočnosť, že žalovaní obdobným spôsobom zasiahli do cti a ľudskej dôstojnosti viacerých fyzických osôb, pričom v prípade s Mgr. I. s obdobným skutkovým základom, ktorý bol prejednaný na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 11C/19/2020 navrhli súdu schváliť súdny zmier, čím de facto potvrdili svoje protiprávne konanie a nepravdivosť svojich príspevkov. Uznesenie, ktorým súd súdny zmier schválil, nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť. Obdobne to bolo aj vo veci p. J., kde bol tiež schválený súdny zmier. Žalobca navrhol vykonať výsluchy ďalších svedkov, čo však súd zamietol. Títo svedkovia mali preukazovať rozhodujúce skutočnosti v otázkach spôsobu konania žalovaných na sociálnej sieti facebook. Tým, že súd navrhnuté dôkazy nevykonal, spôsobil vadu konania. Čo sa týka nesprávneho právneho posúdenia veci, žalobca uviedol, že k zásahu do práva na česť a ľudskú dôstojnosť fyzickej osoby nedochádza len priamymi výrokmi o tejto osobe, ale aj nepriamo, a to spájaním fyzickej osoby s osobou, o ktorej sa vytvára negatívny obraz ako tomu bolo aj v prípade žalobcu. Žalovaní systematicky a pravidelne vytvárali negatívny obraz o Ing. K. a následne do tohto obrazu vložili žalobcu. Pokiaľ súd uviedol, že žalobca v konaní nepreukázal, že v grafike došlo ku zverejneniu nepravdivých informácií týkajúcich sa jeho osoby, ani k uvedeniu informácií, ktoré by boli podané tak, že skresľujú pravdu a pôsobia difamačne, je potrebné poukázať na negatívnu dôkaznú teóriu. Na základe tejto od nikoho nemožno spravodlivo požadovať, aby preukazoval reálnu neexistenciu určitej skutočnosti. Preukazovanie takejto skutočnosti je spravidla objektívne nemožné, a preto sa v takýchto prípadoch presúva dôkazné bremeno na protistranu. V konaní tak mali žalovaní preukazovať, že žalobca sa neorganizoval v nejakej „facebookovej úderke“ alebo, že Ing. K. nie je jeho „štedrým mecenášom“. Pri hodnotení grafiky odignoroval súd aj kontext obsahu a poukazoval pritom na jednotlivé časti grafiky oddelene od ostatných, čo malo za následok len formálne hodnotenie obsahu a významu. Čisto formálne vykladal aj význam slov „štedrý mecenáš“, resp. „úderka“. Žalovaní pritom sami uviedli, že grafika bola antikampaňou, preto závery súdu sú neutržateľné. Vzhľadom na to, že konajúci súd sa vyjadril, že nemá zriadený účet na facebooku, žalobca má za to, že v takomto prípade súd nedokázal objektívne správne posúdiť všetky podstatné okolnosti pre tento prípad, zásah do osobnosti a jeho dosah. Čo sa týka pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 2/ a 3/, pokiaľ súd uviedol, že nemá túto preukázanú, a preto voči nim žalobu zamietol, žalobca uvádza, že to boli práve žalovaní 2/, 3/, ktorí zneužili facebookový profil žalovaného 1/, a to aj z dôvodu antikampane, ktorú viedol žalovaný 3/ voči svojim oponentom ako kandidát na verejnú funkciu primátora. Ďalej bolo nepochybne preukázané, že grafiku zadali vyhotoviť žalovaní 2/ a 3/ za účelom vedenia antikampane. Zneužili následne profil žalovaného 1/ na opätovné zverejnenie, ktoré malo v spoločnosti dosah a dokázalo diskreditovať.

K nesprávnemu procesnému postupu súdu odvolateľ uviedol, že písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu a za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Súd prvej inštancie však pri zdôvodnení rozsudku nepostupoval v súlade s týmito zásadami. Na záver odvolateľ uviedol, že súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože nesprávne aplikoval a interpretoval príslušnú právnu normu na konkrétny prípad. Súd sa svojou činnosťou a rozhodovaním mal snažiť čo najviac vžiť do situácie politicky neaktívnej fyzickej osoby, ktorá sa nedokáže efektívne brániť voči jej neoprávnenému bez akéhokoľvek právneho základu difamačnému zverejneniu na sociálnej sieti, čím sa rozhodnutie vo veci samej môže priblížiť ideálu spravodlivého rozhodnutia. Na základe týchto skutočností žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a rozhodol tak, že žalobe vyhovie, prípadne aby vec zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalovaní sa k odvolaniu nevyjadrili.

4. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal vec v intenciách ust. § 379 a § 381 CSP a postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

5. Pri preskúmaní napadnutého rozsudku odvolací súd vychádzal z rozsahu odvolania, ako aj zo spisového materiálu a zo skutkového stavu, tak ako ho zistil súd prvej inštancie. Je nepochybné, že predmetom konania bola žaloba o ochranu osobnosti v zmysle § 11, § 13 OZ s tým, že žalobca od označených žalovaných požadoval ospravedlnenie, resp. nemajetkovú ujmu vyjadrenú v peniazoch. V tomto prípade sa aj odvolací súd stotožnil so závermi a postupom súdu prvej inštancie, ktorý v prvom rade preskúmal, akým konaním žalovaných malo dôjsť k zásahu do cti, ľudskej dôstojnosti, súkromia, resp. či požadované zadosťučinenie je potrebné, resp. či dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti bola tak závažná, že vzniklo jej aj právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Základnou hmotnoprávnou podmienkou je, aby zásah bol objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu, ktorá môže spočívať v ohrození, resp. porušení osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej, či psychomorálnej integrite. Z toho vyplýva, že nie je možné poskytnúť ochranu voči takému správaniu, ktoré nie je objektívne spôsobilé porušiť, resp. ohroziť osobnosť občana. Dôkazné bremeno, pokiaľ ide o vznik imateriálnej ujmy, znáša postihnutá fyzická osoba. V tomto prípade, tak ako to posudzoval aj súd prvej inštancie, bolo dokazovanie zamerané na to, či zverejnením grafiky dňa 29. 10. 2018 na facebookovom profile žalovaného 1/ došlo do zásahu osobnostných práv žalobcu. V konaní bola v podstate preukázaná len skutočnosť, že grafika bola zverejnená na facebookovom profile žalovaného 1/. Následne súd správne skúmal, či toto zverejnenie bolo spôsobilé vyvolať zásah do osobnostných práv žalobcu, a to najmä takým spôsobom, že by sa to odrazilo na jeho osobnom alebo verejnom živote. Ani samotný žalobca neuviedol konkrétne, v čom mala spočívať ujma, ktorá mala nastať po zverejnení grafiky vo vzťahu k jeho osobe. Aj v žalobe len konštatoval, že by to mohlo byť spôsobilé ujmu vyvolať. V tomto smere sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, že nebola preukázaná skutočnosť, aby zverejnenie grafiky bolo objektívne spôsobilé vyvolať ujmu na osobnostných právach žalobcu. Z grafiky nebolo možné vyvodiť žiadne skutočnosti, ktoré by mohli znížiť dôstojnosť, vážnosť a česť žalobcu, resp. ohroziť jeho postavenie a uplatnenie v spoločnosti. Čo sa týka žalovaných 2/ a 3/, v tomto prípade súd tiež správne poukázal na neexistenciu pasívnej vecnej legitímácie. Na to, aby sa niekto stal stranou sporu netreba, aby bol účastníkom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorý v konaní ide, stačí ak podá žalobu (v takom prípade sa stáva žalobcom) alebo aby bola proti nemu žaloba podaná (stáva sa žalovaným). Či však bude žalobca v spore úspešný, závisí od toho, či je účastníkom hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého vyvodzuje žalobou uplatnený nárok. Pre označenie stavu vyplývajúceho z hmotného práva, kedy je jeden účastník subjektom práva a účastník na opačnej procesnej strane subjektom povinností, ktoré sú predmetom konania, sa užíva pojem vecná legitímácia. Z hľadiska posúdenia vecnej legitímácie nie je rozhodujúce či a na základe čoho sa určitá fyzická alebo právnická osoba len subjektívne cíti byť účastníkom určitého hmotnoprávneho vzťahu, ale vždy iba to, či účastníkom objektívne je alebo nie je. O nedostatok pasívnej vecnej legitímácie ide vtedy, ak ten, o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, žalovaný nie je takýmto nositeľom povinnosti, o ktorú v konaní ide. Aj v tomto prípade sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, že vo vzťahu k žalovaným 2/ a 3/ neboli preukázané hmotnoprávne porušenia a povinnosti vo vzťahu k žalobcovi, čo by malo za následok vznik zodpovednostného vzťahu. To, že žalovaní 2/ a 3/ boli prípadnými iniciátormi

vzniku grafiky, neznamená samo o sebe zásah do osobnostných práv žalobcu. Na tomto hodnotení by nemohlo nič zmeniť ani prípadné vypočutie ďalších navrhovaných svedkov žalobcom.

6. Odvolací súd sa tak ani s jedným odvolacím dôvodom, na ktoré poukázal žalobca, nestotožnil. Naopak má za to, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ust. § 195 CSP a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil a na ktoré v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP poukazuje. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia riadnym spôsobom uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal stanoviská procesných strán, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil právne závery. Tieto zároveň primeraným a dostatočným spôsobom v súlade s ust. § 220 CSP zdôvodnil.

7. Pretože vo svojom odvolaní žalobca neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by neboli preskúmané súdom prvej inštancie, resp. ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový alebo právny stav odvolacím súdom, z týchto dôvodov potom odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

8. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd s poukazom na ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalovaným, ktorí boli úspešní v odvolacom konaní, priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 CSP).

9. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).